

ŁÓDZKI UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU
im. HELENY KRETZ

BIULETYN

Łódź luty 2023

Nr 2 (45) rok akademicki 2022/2023

Od redakcji

Rok akademicki 2022/2023 powitaliśmy w wyremontowanej „naszej” auli przy ulicy Lindleya. Wróciliśmy do siebie... Ale za to biuro ŁUTW musiało się wyprowadzić z Łódzkiego Domu Kultury, gdzie byliśmy od tak dawna, że chyba każdy z nas odwiedził mały pokój na czwartym piętrze. O nowej lokalizacji biura można przeczytać na str. 5.

Jak co roku, piszemy o kolejnym festiwalu *Człowiek w zagrożeniu* i znowu zachęcamy do uczestniczenia w projekcjach. Jest także relacja z bożonarodzeniowego koncertu naszego chóru, zawsze znakomicie przyjmowanego przez słuchaczy. Nie wolno przeoczyć tekstu *Gotujemy po polsku* (na str. 16). Dzięki naszej koleżance mamy dostęp do ciekawej książki kucharskiej. No i stała rubryka – *Nasza rozmowa*. Tym razem z panią Anną Drzewiecką, prowadzącą od niedawna sobotnie spacer.

A poza tym jak zawsze: wydarzenia, informacje turystyczne, relacje z działalności różnych sekcji, z dokonaniem naszych sekcji artystycznych włącznie.

Milej lektury. I pamiętajcie: czekamy na propozycje, na teksty, na zdjęcia.

Spis treści

3	Głos ma prezes Alicja Korytkowska
5	Wydarzenia (Zaczęliśmy rok akademicki; Skąd się wzięła inflacja i jak z nią walczyć; Bóg się rodzi...; Człowiek w zagrożeniu; To już dekada).
10	Projekty
11	Radio SoVo, oddział w Łodzi
12	W sekcjach (Czi Kung, literacka, kultury japońskiej, historii sztuki, ekologiczna, Impasto)
16	Gotujemy po polsku
17, 29	Fotokronika
18	Nasza rozmowa: Anna Drzewiecka
19	Lektoraty
20	Wykłady
22	Sekcje
24	Tematy zajęć w sekcjach
28	Zajęcia sportowe
30	Turystyka
33	Byli wśród nas: Danuta Jesiołowska
34	Dorobek artystyczny: sekcje plastyczne
36	Dorobek artystyczny: warsztaty fotograficzne
38	Dorobek artystyczny: warsztaty literackie

Koleżanki i koledzy!

Podczas inauguracji roku akademickiego przekazałam wszystkim zgromadzonym smutną wiadomość: musimy opuścić siedzibę ŁUTW, z której korzystaliśmy przez blisko 40 lat. Wypowiedzenie nam lokalu przez dyrekcję ŁDK było spowodowane planowanymi pracami przy budowie tunelu kolejowego pod budynkiem domu kultury i koniecznością wyłączenia tego obiektu z użytkowania.

W tej chwili trudno przewidzieć, na jak długo budynek ŁDK zostanie zamknięty, dlatego tym trudniej było nam znaleźć nowe miejsce dla biura ŁUTW. Podkreślić jednak pragnę, że już podczas uroczystości otwarcia nowego roku akademickiego padły ze strony obecnych gości obietnice udzielenia nam pomocy w znalezieniu lokalu. Bardzo za to dziękuję, zwłaszcza panu wojewodzie, dr. **Tobiaszowi Bocheńskiemu**. Nie skorzystaliśmy z Jego oferty, ale doceniamy empatię i zaangażowanie w nasze sprawy.

Dziś mogę poinformować, iż dzięki decyzji pani rektor Uniwersytetu Łódzkiego, prof. dr hab. **Elżbiety Żądzińskiej** i wielkiemu zaangażowaniu pracowników uczelni, z panią kanclerz mgr **Kamila Szczesniak** na czele, otrzymaliśmy propozycję siedziby dla naszego biura w nowo powstającym obiekcie UŁ – w Domu Seniora przy ul. Rewolucji 1905 r. pod nr. 66. W dniu 1 lutego 2023 r. przeprowadziliśmy się i biuro ŁUTW już działa w nowym miejscu.

Dzięki wielomiesięcznej pracy naszych koleżanek: **Wandy Jankowskiej** i **Anny Chmal**, we współpracy z informatykami Uniwersytetu Łódzkiego, zwłaszcza z panią **Katarzyną Kamińską** (w tym miejscu wszystkim gorąco dziękuję) udało się uruchomić całkowicie nową stronę internetową ŁUTW. Ma ona wiele funkcji i niedostępnych przedtem możliwości, które pozwalają zamieszczać bardzo różnorodne materiały o naszej działalności. Przykładem tych możliwości niech będzie m.in. zamieszczanie na bieżąco audycji, realizowanych przez łódzką grupę radiową w ramach projektu Radio SoVo.

Projekt ten, zgodnie z zawartą umową, już się zakończył, ale liczę na to, że dzięki pozyskanym urządzeniom będzie mógł być – może w innej formule – kontynuowany. Gratuluję dotychczasowych rezultatów koleżance **Marii Sondej**, liderce projektu oraz całemu, nielicznemu zespołowi!

Przez cały miniony semestr mierzyliśmy się z wieloma trudnościami. Nadal nie udało się pozyskać miejsca, gdzie mogłyby się odbywać zajęcia plastyczne. Na szczęście jeszcze przez jakiś czas – co najmniej do końca lutego – mogą one pozostać w dotychczasowym miejscu, czyli w ŁDK. Zyskaliśmy dzięki temu dodatkowy czas na dalsze poszukiwania.

Natomiast udało się znaleźć nowe miejsce dla sekcji kinematografii światowej, która nie może korzystać z pomieszczeń biblioteki przy ul. Gdańskiej. Od tego semestru będzie się spotykała w Fabryce Aktywności Miejskiej przy ul. Tuwima 10.

Po blisko czterdziestoletniej współpracy dr n. med. **Zofia Czechowicz** ze względu na stan zdrowia zrezygnowała z dalszego prowadzenia zajęć sekcji biologiczno-medycznej. W imieniu słuchaczy i swoim własnym przekazałam Jej podziękowania za to, że tak długo dzieliła się z nami wiedzą, jak dbać o zdrowie. Teraz tego zdrowia życzymy pani doktor Czechowicz!

Pozyskanie nowych wykładowców okazało się bardzo trudne. Mimo wielkiego zaangażowania wielu osób na razie udało się nam znaleźć jedynie jednorazowych współpracowników, którzy zdecydowali się tylko na pojedyncze wykłady. To bardzo utrudnia planowanie zajęć tej cieszącej się dużym zainteresowaniem sekcji. Mówiąc wprost: nadal mamy problem i nadal musimy szukać stałego grona wykładowców.

A teraz czas na informację o nas.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz liczył 854 osoby, w tym 759 kobiet i 95 mężczyzn (niestety, panowie nadal stanowią tylko 11 proc. ogółu). Liczba członków jest znacząco niższa niż przed pandemią – było nas wtedy ponad 1200 – a to w istotny sposób przekłada się na uzyskiwane przychody i może spowodować konieczność zmniejszenia oferty programowej.

Struktura wykształcenia: 489 osób ma wyższe wykształcenie, 358 osób – wykształcenie średnie, a 7 osób – inne.

Struktura wieku przedstawia się następująco: 74 osoby mają mniej niż 65 lat, 439 osób mieści się w przedziale wieku 66-75 lat, 287 osób znajduje się w przedziale 76-85 lat, 32 osoby w przedziale 86-89 lat, 22 osoby mają powyżej 90 roku życia.

Kolejny już rok naszą najstarszą słuchaczką jest koleżanka **Wanda Kowalska**, która jest w ŁUTW nieprzerwanie od 1997 roku! No i nie zapominajmy, że w bieżącym roku skończy 99 lat!!!

Cztery osoby ukończą 90 lat, a są to:

Barbara Dąbrowska

Halina Sobczak

Teresa Skrobiranda

Janina Szymańska

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że w 2022 roku naszym nowym członkiem został kol. **Konrad Jurkiewicz**, który zdecydował się na to w wieku 91 lat!

Wszystkim Jubilatom składam serdeczne gratulacje, życzę dużo zdrowia i wszelkiej pomyślności, a także satysfakcji z uczestnictwa w zajęciach ŁUTW.

Na koniec wielkie podziękowania kieruję do wszystkich słuchaczy, którzy w rozliczeniu podatku za 2021 rok zadeklarowali swój 1% na rzecz ŁUTW. Z tego tytułu na nasze konto wpłynęła kwota 5389,90 zł.

Zachęcam i apeluję, aby przy rozliczeniach podatkowych za 2022 rok więcej osób spośród naszych słuchaczy zdecydowało się na taki krok. Środki pozyskane z odpisu podatkowego pozwolą na realizację kolejnych zadań.

Alicja Korytkowska

**Wspomagaj ŁUTW 1,5% swojego podatku.
ŁUTW jest organizacją Pożytku Publicznego
KRS nr 0000187020**

Jak zwykle zwracamy się z apelem,
aby rozliczając się z dochodów za rok 2022,
przekazali Państwo 1,5 proc. podatku na rzecz naszego
Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

11.10.2022. Zostaliśmy zaproszeni na obchody dziesięciolecia Uniwersytetu Trzeciego Wieku Fundacji Zespołu Szkół Katolickich im. Jana Pawła II w Łodzi. Jubileuszowe spotkanie odbyło się w sali widowiskowej przy ul. Wici, gdzie m.in. otwarto wystawę prac plastycznych słuchaczy utw i zdjęć z wycieczek, został także zaprezentowany program poetycko-muzyczny. W czasie uroczystości reprezentowała nas **Danuta Zawilska**.

07.11.2022. W sali obrad Sejmu RP odbyła się VIII sesja sprawozdawczo-wyborcza Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Gośćmi honorowymi byli: Marszałek Sejmu RP **Elżbieta Witek**, minister rodziny i polityki społecznej **Marlena Małąg**, minister zdrowia **Adam Niedzielski** i Rzecznik Praw Pacjenta **Bartłomiej Chmielowiec**. W obradach uczestniczyła nasza przedstawicielka, prezes **Alicja Korytkowska**.

Zebrani przyjęli Deklarację programową VIII sesji oraz dokonali wyboru nowych władz OPS na kolejną kadencję. Przewodniczącą ponownie została **Krystyna Lewkowicz**.

Po wyborach w obradach nastąpił nagły zwrot: zaproponowano, a później przegłosowano przekształcenie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w stowarzyszenie. Kilka dni po zakończeniu sesji Krystyna Lewkowicz złożyła rezygnację z pełnienia funkcji przewodniczącej. Obowiązki przejął wiceprzewodniczący **Zbigniew Tomczak**.

19.12.2022. W Kielcach odbyła się ogólnopolska gala finałowa akcji „Senior w Ruchu”. Konkurs organizowany był w ramach kampanii społecznej, która miała na celu zaktywizować osoby 60+ i zwrócić uwagę na fakt, że ruch jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na ich zdrowie i dobre samopoczucie. Nagrodzono i wyróżniono gminy, wydarzenia, organizacje oraz seniorów, którzy najaktywniej działają na rzecz sportu.

Nasze stowarzyszenie reprezentowali **Barbara i Józef Gorzelańczykowie**.

Nowa siedziba naszego biura

Mieści się ono przy ulicy Rewolucji 1905 roku, pod numerem 66.

W momencie oddawania Biuletynu do druku nie było jeszcze przy bramie numeru posesji. Zdjęcie obok pomoże Państwu trafić.

Wchodzimy przez portiernię – to ten mały domek po lewej stronie. Nasze biuro mieści się na wysokim parterze. Przy wejściu zlokalizowanym z tyłu budynku jest winda. Kto woli iść po schodach, może skorzystać z wejścia po lewej stronie.

Numer telefonu pozostał ten sam.

fot. Anetta Brzeska

Zaczęliśmy nowy rok akademicki

Nareszcie inauguracja nowego roku akademickiego na naszym uniwersytecie przypominała normalne lata sprzed pandemii.

Po dłuższej przerwie spotkaliśmy się 5 października 2022 roku w świeżo wyremontowanej auli im. prof. Wacława Szuberta przy ul. Lindleya. Uroczystość uświetnili swoją obecnością zaproszeni goście: wojewoda łódzki **Tobiasz Bocheński** (z satysfakcją odnotowujemy, że pan wojewoda odwoływał się do naszego Biuletynu!), przewodniczący Rady Miasta Łodzi **Marcin Gołaszewski**, wiceprezydent **Małgorzata Moskwa** oraz rektor wspierającego nas od lat Uniwersytetu Łódzkiego prof. dr hab. **Elżbieta Żądzińska**.

Prezes **Alicja Korytkowska** powitała zarówno wszystkich gości, jak i obecnych na uroczystości słuchaczy ŁUTW. Szczególnie serdecznie uczyniła to w stosunku do nowych członków oraz członków honorowych – koleżanek: **Krystyny Gralewicz**, **Teresy Riemer-Rozmarynowskiej**, **Jadwigi Weigt** i **Zofii Fiedorowicz**. Niestety, ze względu na stan zdrowia, nie mogła uczestniczyć w uroczystości pani **Brygida Butrymowicz**, wieloletnia prezes naszego utw.

Na zakończenie wysłuchaliśmy inauguracyjnego wykładu pani rektor, prof. dr hab. Elżbiety Żądzińskiej, zatytułowanego „Odontologia – krótki wstęp do...”.

Skąd się wzięła inflacja i jak z nią walczyć

Kto nie chciałby znać odpowiedzi na to pytanie! Nic dziwnego, że frekwencja na wykładzie prof. Marka Belki – ekonomisty, byłego premiera i byłego szefa NBP – była spora.

I nie zawiedliśmy się. Profesor najpierw przystępnie wytłumaczył, co to jest inflacja (wzrost cen; ale gdy inflacja spada, to ceny nadal rosną, tylko wolniej), co deflacja (przeciwnieństwo inflacji, ekonomiści bardzo jej nie lubią), a co Polacy nazywają drożyzną (potoczna nazwa sytuacji, gdy przez wysoką inflację nie stać nas na kupno podstawowych produktów). Dowiedzieliśmy się, jak obliczyć ogólny wskaźnik cen i dlaczego nie wierzymy w wysokość oficjalnych danych (bo szybciej zauważamy złe wiadomości). Dowiedzieliśmy się także, kto na inflacji traci (głównie ci, co mają oszczędności, czyli starsi ludzie), a kto zyskuje (emeryci, bo indeksacja świadczeń jest wyższa od inflacji).

fot. Barbara Gorzelańczyk

Czy nasze odczucia są zbieżne z tezami pana profesora? Jedno jest pewne: po wykładzie nie wychodziliśmy pełni otuchy i optymizmu, choć prosiła o to pani prezes Korytkowska, zapowiadając wystąpienie profesora Belki.

Ale przecież profesor powiedział: *Nie da się walczyć z inflacją tak, żeby kogoś nie zabolowało...*

Bóg się rodzi...

fot. Aleksandra Wiktorowska

Bożonarodzeniowy koncert naszego chóru jest co roku z niecierpliwością oczekiwany przez słuchaczy ŁUTW. Tym razem odbył się 14 grudnia 2022 roku. Jak zawsze przy tej okazji, uczciliśmy minutą ciszy tych spośród nas, którzy w ostatnim roku „odeszli na wieczną wędrówkę”. Nam, obecnym na koncercie, prezes **Alicja Korytkowska** życzyła spokoju, zdrowia i spełnienia marzeń oraz życia bez wojny i bez pandemii.

Sam koncert rozpoczął się znaną wszystkim kolędą *Gdy się Chrystus rodzi*, a zakończył – odśpiewaną wspólnie z salą – pierwszą zwrotką kolędy *Bóg się rodzi*. Pomiędzy tymi pozycjami koleżanki (w zespole nie ma ani jednego mężczyzny!) zaprezentowały bardzo różnorodny repertuar, śpiewając w czterech językach: polskim (utwory z repertuaru Czerwonych Gitar czy Arki Noego, ale także m.in. *Na całej polaci śnieg* Jeremiego Przybory), angielskim (słynne *Oh, happy day* jako przykład muzyki gospel), hiszpańskim (świąteczna piosenka *Feliz Navidad*) i po łacinie (średniowieczna kolęda *Adeste fideles – Venite adoremus Dominum*). Nie zabrakło i poezji. Usłyszeliśmy piękny *Wiersz staroświecki* ks. Jana Twardowskiego oraz *Oplątek* przypisywany C.K. Norwidowi.

I jeszcze nazwiska wykonawczyń. Otóż solistkami były: **Janina Dąbrowska**, **Wiesława Kacprzyk**, **Halina Kobza** i **Janina Kiwańska**. Wiersze czytały **Alicja Kałużewska** i **Zofia Markiewicz**.

Nie możemy pominąć informacji, że podczas koncertu prowadząca zespół chór mistrzyni **Aleksandra Rylko-Sutowicz** po raz pierwszy zaprezentowała się nie tylko jako dyrygentka, ale również jako skrzypaczka!

Na koniec jeszcze dwa podziękowania: od nas wszystkich – dla pana **Jarosława Żery**, instruktora sekcji plastycznej, za okolicznościowe udekorowanie katedry, a od członkiń chóru – dla pana **Jacka Wielkopola** za pomoc w opanowaniu tajników nowego nagłośnienia auli, bez czego koncert byłby o wiele gorzej słyszalny.

Człowiek w zagrożeniu

fot. Marta Łącka

Od lewej: Marcin Jakóbczyk, Magda Druri, Maria Sondej

Festiwal Mediów *Człowiek w zagrożeniu* jest organizowany w Łodzi od 1990 roku. Popularyzuje filmy dokumentalne oraz reportaże telewizyjne i radiowe poświęcone głównie zagrożeniom, które są wyzwaniem dla współczesnego człowieka. Kolejna, już 32. edycja festiwalu trwała od 29 listopada do 3 grudnia 2022 roku. W jej trakcie zaprezentowano rekordową liczbę ponad 230 filmów dokumentalnych, reportaży telewizyjnych oraz radiowych. Projekcjom towarzyszyły spotkania z autorami, bohaterami dokumentów i dziennikarzami.

Od lat jesteśmy partnerem tej imprezy, a jedną z nagród festiwalu jest praca uczestnika sekcji plastycznej ŁUTW. Decyzję o tym, do kogo nagroda trafi, podejmuje w naszym imieniu jury festiwalu. Tym razem otrzymał ją **Marcin Jakóbczyk** za reportaż telewizyjny *Syndrom samotności*, a nagrodą była grafika autorstwa **Jerzego Tomaszewskiego**.

Jury festiwalu swoją decyzję uzasadniło tak: „Najprawdopodobniej uratował swojej bohaterce życie, a na pewno przywrócił godność, wykazując się przy tym empatią i zrozumieniem dla starszej od siebie o kilkadziesiąt lat osoby. Wykroczył poza swoje dziennikarskie obowiązki. Był reporterem, ale przede wszystkim był człowiekiem. I za to autorowi reportażu *Syndrom samotności* jury przyznało wyjątkową nagrodę seniorów”.

Grand Prix i statuetkę Białej Kobry otrzymał **Andrzej Kuciła** z Białorusi za film *Gdy kwiaty nie milczą*. Nie możemy pominąć informacji, że nagrodę dla najlepszego reportażu telewizyjnego wręczono łodzianinowi, **Tomaszowi Patorze**, za reportaż pt. *Misza jedzie na wojnę*.

Na koniec, jak co roku, do znudzenia, zachęcamy słuchaczy ŁUTW do uczestniczenia w festiwalowych projekcjach.

Dlaczego tak mało osób wierzy, że naprawdę warto?

To już dekada

Już dziesięć lat działa u nas sekcja, która omawia polską kinematografię (w tym czasie nosiła różne nazwy). Od początku prowadzi ją mgr **Michał Wieczorek**. Z tej okazji przed zajęciami w dniu 20 grudnia 2022 roku odbyła się mała uroczystość, w czasie której zaskoczony Jubilat wysłuchał wielu miłych słów w podziękowaniu za swoją pracę. W imieniu Zarządu ŁUTW kwiaty i list gratulacyjny wręczyły koleżanki: **Barbara Gorzelańczyk** i **Małgorzata Kaźmierska**, a wiązankę od słuchaczy przekazała starościna sekcji, **Maria Świerkocka**, której bardzo osobisty tekst zamieszczamy poniżej.

Zaczęło się w Akademickim Ośrodku Inicjatyw Artystycznych (AOIA), za czasów bardzo nam sprzyjającej pani dyrektor **Moniki Kamińskiej**. To jej zawdzięczamy, że współpracę z nami rozpoczął Michał Wieczorek, który wymyślił sekcję poświęconą polskiej kinematografii, od początków jej powstania aż po dzień dzisiejszy. Doszliśmy dopiero do lat siedemdziesiątych, czyli dużo jest jeszcze przed nami.

fot. Aleksandra Czeremuszkin

Od lewej: Michał Wieczorek, Barbara Gorzelańczyk, Małgorzata Kaźmierska, Maria Świerkocka

W czasie zajęć poznawaliśmy powojenne życie w zniszczonym wojną państwie i problemy Polski lat następnych, też niełatwych. Zrozumieć tamtą rzeczywistość pomagały nam nie tylko filmy, ale również Twoje, Michale, do nich wprowadzenia, w których zwracałeś uwagę także na sprawy artystyczne: muzykę i aktorstwo.

W „naszej dekadzie”, czyli w latach 2012-2022, było cudownie i jest cudownie, pomimo pandemii, która na dwa lata zamknęła nas w domach. Ale jeśli coś trwa tak długo, to musi być dobre – inaczej dawno umarłoby śmiercią naturalną.

Dziękujemy Ci, Michale za to, że ciągle jesteś z nami i że ciągle dostarczasz nam niezapomnianych przeżyć.

Po prostu dziękujemy. I mamy nadzieję, że nasza współpraca będzie trwała jeszcze bardzo długo...

starościna sekcji Maria Świerkocka

Cyfrowe supermoce

Projekt był realizowany od 26 września do 26 października 2022 roku. Jego założeniem było zapoznanie uczestników z podstawowymi możliwościami współczesnej techniki cyfrowej. W 24 dwugodzinnych zajęciach z zakresu obsługi komputera i smartfona wzięły udział 54 osoby.

Projekt był sfinansowany z budżetu Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w łącznej kwocie 10.919 zł. Z tego 8.020 zł przeznaczone było na przeprowadzenie zajęć i na kupno kserokopiarki, a 2.899 zł na zakup laptopa.

Żyj zdrowo na sportowo

Projekt był realizowany od 15 października do 15 grudnia 2022 roku.

W ramach propagowania zdrowego stylu życia poprzez działania poprawiające sprawność fizyczną i umysłową osób starszych, przeprowadziliśmy szereg zajęć, m.in. spacerów po Łodzi, fitness prozdrowotny, zajęcia Czi Kung, tenisa stołowego i gimnastyczne oraz naukę brydża sportowego. Ogółem w zajęciach wzięło udział 350 osób. Projekt był dofinansowany z budżetu UMŁ kwotą 11.000 zł.

Radio SoVo – dostępne radio internetowe

Projekt realizowany był od 5 października 2021 do 31 grudnia 2022 roku.

W ramach współpracy z Fundacją Pro-Cultura (koordynatora projektu) zrealizowaliśmy 21 audycji radiowych na różnorodne tematy, zwykle związane z Łodzią (szczegóły w tekście obok). Mimo zakończenia projektu nasza współpraca jest kontynuowana. Choć nie wiąże się z otrzymaniem środków finansowych, daje możliwość korzystania z wysokiej jakości sprzętu.

Ojczysty – dodaj do ulubionych

Pod taką nazwą Narodowe Centrum Kultury po raz kolejny organizuje ogólnopolski program dotacyjny. W tym roku również ŁUTW chce wziąć udział w tej wyjątkowej inicjatywie, popularyzującej polszczyznę i kulturę słowa. W chwili oddawania Biuletynu do druku nie znamy jeszcze decyzji NCK o przyznaniu dotacji.

Projekt ma rozpocząć się 27 lutego i trwać do 31 października 2023 roku. Zamierzamy poprzez gry, konkursy, zabawy, ale również wykłady czy prowadzone od lat sekcje: literacką, językoznawczą i warsztaty literackie – przybliżyć słuchaczom trudną i zawiłą wiedzę na temat ojczystego języka. Efektem uczestnictwa naszych słuchaczy w warsztatach literackich ma być natomiast zbiór prób literackich wydany w postaci książki.

Jeżeli zostaniemy zakwalifikowani do udziału w projekcie, poinformujemy o tym na naszej stronie internetowej (w zakładce „Najnowsze komunikaty”), przed wykładami ogólnymi i na tablicy ogłoszeń. Liczymy, że koleżanki i koledzy wezmą udział w proponowanych zajęciach i konkursach.

Dla najlepszych i najaktywniejszych uczestników przewidziane są atrakcyjne nagrody.

Małgorzata Kaźmierska

Radio SoVo, oddział w Łodzi

Od lewej:
Jagoda Kucharczyk,
Wojtek Frankowski,
Maria Sondej,
Magda Druri

Zakończył się trwający ponad dwa lata projekt „SoVo – dostępne radio internetowe”. Jednym z jego elementów jest portal radiowy, który wystartował 11 grudnia 2020 roku. Ma zakres ogólnopolski, działa na stronie www.radiosovo.pl

Sam projekt rozpoczął się w lutym 2020 roku, a zakończył w grudniu roku 2022. W Polsce działało wówczas 30 oddziałów Radia SoVo. Wśród nich było 15 grup osób z niepełnosprawnością intelektualną i 15 senioralnych grup radiowych, utworzonych na uniwersytetach trzeciego wieku.

Grupa ŁUTW jest jedną z nich. Do projektu przystąpiliśmy później niż reszta Polski; nasza pierwsza audycja powstała dopiero w październiku 2021 roku. Zostaliśmy wyposażeni w specjalistyczny sprzęt (m.in. mikrofon, kamerę). Uczyliśmy się radia od podstaw, w czym pomagały szkolenia prowadzone przez lidera projektu – Fundację Pro Cultura. Pierwsze odbyło się w Łodzi, na kolejne pojechaliśmy do Warszawy, później uczestniczyliśmy w ogólnopolskim spotkaniu w Falentach (23-25.09. 2021) i w Warszawie (22.06.2022). Poza tym możemy korzystać z materiałów umieszczonych na portalu Radia SoVo. Co miesiąc odbywały się kolegia on-line, na których ustalano tematykę wszystkich audycji przygotowywanych przez poszczególne redakcje.

Niemal przez cały czas łódzką grupę tworzyły cztery osoby: **Magda Druri, Wojtek Frankowski, Jagoda Kucharczyk i Maria Sondej**. W lipcu 2022 roku dołączyła do nas **Krystyna Sadłowska**. To niewielka grupa, dlatego tym goręcej dziękuję wszystkim za pomysły, zaangażowanie i poświęcony czas. Ale szczególnie chcę podkreślić wkład Wojtka Frankowskiego w proces powstawania naszych audycji. Na portalu Radia SoVo znalazło się ich ponad 20, co najmniej jedna trzecia powstała z inicjatywy Wojtka lub z jego wielkim udziałem. Dziękuję, Wojtku.

Choć projekt się skończył, Fundacja Pro Cultura nie przestaje prowadzić Radia SoVo i liczy na uzyskanie funduszy. My także mamy zamiar wznowić pracę nad nowymi audycjami. Przydałoby się jednak zwiększyć stan liczebny zespołu – zależy nam zwłaszcza na osobie/osobach, które zajmą się sprawami technicznymi (montaż audio i wideo, obsługa studia radiowego). Chętnych prosimy o zgłaszanie się do sekretariatu.

Maria Sondej, liderka łódzkiej grupy radiowej

Gimnastyka, która wycisza

Od dłuższego czasu uczestniczę w zajęciach gimnastyki leczniczej Czi Kung. Są to łagodne ćwiczenia ruchowe i oddechowe, prowadzone przez dr. **Mateusza Wiszniewskiego**, autora książki *Potęga wizualizacji*. Moim zdaniem wpływają one bardzo pozytywnie na nasze ciało: uaktywniają mięśnie oraz koordynują oddech i ruch, ale nie są męczące. Z inną grupą pan doktor prowadzi ćwiczenia relaksacyjne jogi, lecz ja osobiście wolę Czi Kung, bo uważam je za korzystniejsze ze względu na małą pojemność moich płuc.

Od tego roku zaczęłam też chodzić na zajęcia nazwane „terapia dźwiękiem”, również prowadzone przez pana Wiszniewskiego. Bardzo mi się podobają: wyciszają i uspokajają, co jest niezwykle ważne w obecnych nerwowych czasach. Ponadto dźwięk leczy, co zostało udowodnione naukowo, bo w zależności od długości fali dźwiękowej działa na określony organ.

Prowadzący używa mis tybetańskich, fletów, dzwonków, kamertonów. Płynie z nich wspaniała, wyciszająca umysł i ciało muzyka. Nic dziwnego, że na zajęciach zapominam o kłopotach, jestem zrelaksowana i wydaje mi się, że świat jest tylko wokół mnie, a gdzie indziej go nie ma.

Dziękuję, że mogę z takiej terapii korzystać.

Elżbieta Bukowska

Jazz, poezja i Boże Narodzenie

Podczas zajęć sekcji literackiej prowadzonych przez prof. **Jerzego Wiśniewskiego** przenieśliśmy się do epoki jazzu, czyli do lat dwudziestych minionego wieku. W Polsce historia tego gatunku muzycznego rozpoczęła się wraz z pierwszym koncertem jazz-bandu saksofonisty Zygmunta Karasińskiego, który to koncert odbył się 29 listopada 1922 roku w warszawskim lokalu „Oaza”.

Jazz narodził się w Nowym Orleanie (USA), a po 1918 roku zyskał popularność w Europie, zarówno jako muzyka taneczna, jak i muzyka „do słuchania”. Poeci tej epoki także nawiązywali swoimi utworami do owych roztańczonych czasów. Przykłady? Cykl wierszy *Dancing. Karnet balowy* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej czy *Biblia cygańska* Juliana Tuwima. Miłośnikiem jazzu był żyjący w innej epoce Wojciech Młynarski, jest nim również jego syn, Jan.

Inne, również prowadzone przez prof. Jerzego Wiśniewskiego bardzo ciekawe zajęcia, poświęcone były źródnicowanej twórczości Wojciecha Młynarskiego. Nawiązywały do motywu Bożego Narodzenia w piosenkach tego znakomitego poety, satyryka, autora tekstów i wykonawcy. Pretekstem była płyta *Kołęda na cały rok. Wojciech Młynarski & Artyści*, która ukazała się rok po śmierci artysty. Do jej wydania doprowadził syn, Jan Młynarski, korzystając z nieznanych wcześniej tekstów, znalezionych w teczce z maszynopisami ojca.

Aleksandra Wiktorowska

Usagi z papieru

Na ostatnich w ubiegłym semestrze zajęciach sekcji kultury japońskiej wykład pod tytułem *Słoma w obrzędach tradycyjnych* wygłosił sensei **Masakatsu Yoshida**. Jak łatwo się domyślić, chodziło o słomę ryżową...

Po wykładzie słuchacze zajęli się składaniem z papieru zająca (po japońsku usagi), według dokładnej instrukcji wykładowcy. – *To bardzo skomplikowane, i dla umysłu, i dla palców. Ale większości z nas się udało* – mówi jeden z uczestników zajęć.

Muzeum Miasta Łodzi – obiekt wyjątkowy

Pod takim tytułem odbywały się 14 grudnia 2022 roku zajęcia sekcji historii sztuki. Odwiedziliśmy Muzeum Miasta Łodzi, po którym oprowadzała nas kustosz, pani mgr **Paulina Długosz**.

Muzeum mieści się w jednym z najbardziej reprezentacyjnych budynków miasta – w pałacu najbogatszego łódzkiego fabrykanta, Izraela Poznańskiego. Jest to miejsce wyjątkowe, głównie ze względów historycznych: jest wizytówką naszego miasta, świadectwem jego wielkiego znaczenia w XIX wieku.

We wnętrzu pałacu mieszczą się liczne ekspozycje muzealne odwołujące się do czasów jego świetności i działalności rodziny Poznańskich, ale także do życia wybitnych łódzian, takich jak Marek Edelman, Jan Karski, Artur Rubinstein, Julian Tuwim. Wystawy pokazują historię i kulturę Łodzi, wnętrza przesycone są atmosferą dawnych czasów, pełne zachowanych dzieł sztuki oraz przedmiotów użytkowych z XIX wieku.

Fragment stałej wystawy:
„Filmowy kantor
Ziemi obiecanej”

fot. Mirosława Radomska

Odwiedziliśmy między innymi gabinet Izraela Poznańskiego, w którym znajdują się jedne z nielicznych, oryginalnych mebli tego pałacu: fotel i stojący zegar z monogramami IP (Izrael Poznański). Byliśmy także w zrekonstruowanym kantorze i w pokoju dyrektora zakładów. Co prawda meble sporządzono na potrzeby filmu *Ziemia obiecana* Andrzeja Wajdy, ale są i oryginalne eksponaty, np. kalendarz biurkowy i waga do listów.

Na piętrze zobaczyliśmy salę balową, wielką jadalnię i pokoje mieszkalne. Duże wrażenie zrobiła na nas biblioteka z efektownym kolorowym sufitem, który jest rezultatem ostatniego, zakończonego w 2020 roku remontu pałacu.

Ta interesująca wycieczka przeniosła nas w przeszłość, przybliżyła historię miasta, przypomniała galerię wybitnych postaci z nim związanych i ukazała wyjątkowość i oryginalność nie tylko samego muzeum, ale całej Łodzi.

Mirosława Radomska

Jak zbierać grzyby

fot. Marek Marciniak

Zajęcia sekcji ekologicznej w dniu 18 października odbyły się przy pięknej, słonecznej pogodzie, choć zapowiadano deszcz. Jak dobrze, że te prognozy się nie sprawdziły, bo wykład dr hab. **Izabeli Kaluckiej** na temat grzybów odbył się w plenerze, co przy deszczu byłoby utrudnione.

Spacer po lesie Łagiewnickim był bardzo pouczający. Znaleźliśmy rozmaite grzyby leśne: huby, różne rodzaje muchomorów i grzyby jadalne, jak na przykład opieńki. Dowiedzieliśmy się, dlaczego grzyby stanowią osobne królestwo i jaką rolę pełnią w przyrodzie, co to jest mykoryza i dlaczego nie należy usuwać martwych drzew. Zadawaliśmy wiele pytań, na które pani doktor cierpliwie odpowiadała. Jak zbierać grzyby: wycinać je z poszycia czy „wykręcać”? Okazało się, że dla przyrody jest to obojętne. A czy należy brać do koszyka cały grzyb, razem z trzonkiem? Tak, razem z trzonkiem, bo właśnie trzonek często informuje nas o tym, czy grzyb jest jadalny i czy nie grozi nam zatrucie.

Uczestnicy tego nietypowego wykładu na pewno są świetnie przygotowani do samodzielnego grzybobrania!

Elżbieta Bukowska

Wigilia w Impasto

fot. Marek Marciniak

Stało się już tradycją, że sekcja plastyczna Impasto organizuje w grudniu swoje wigilijne spotkanie. Tym razem odbyło się ono w czasie zajęć, zaplanowanych na dzień 12 grudnia 2022 r. Przynieśliśmy świąteczne potrawy i składaliśmy sobie życzenia.

A potem był powrót do codzienności, czyli wysłuchaliśmy wprowadzenia pana Jarosława Żery do aktualnego tematu zajęć, by potem zabrać się do pracy. Bo w Impasto już nie maluje się na każdych zajęciach martwej natury!

Marek Marciniak

Autoportrety

Pięcioro uczestników sekcji plastycznej Impasto wzięło udział w warsztatach plastycznych, będących częścią Podróżującego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Imprezę, która odbyła się pod patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego, zorganizował pod koniec 2022 roku Łódzki Dom Kultury. Obejmowała ona zajęcia w trzech kategoriach: aktorskiej, wokalne i plastycznej. Nasi słuchacze: **Jadwiga Gulińska, Zofia Nakielska, Emilia Stryjska, Elżbieta Wolna i Marek Marciniak** mieli za zadanie stworzyć autoportret na płótnie z użyciem farb akrylowych.

Warsztaty zakończyły się 10 grudnia wystawą prac uczestników oraz wręczeniem nagród. Jedno z wyróżnień otrzymał nasz kolega, **Marek Marciniak**. Serdecznie gratulujemy wszystkim uczestnikom, a zwłaszcza wyróżnionemu koledze.

Od lewej:
Emilia Stryjska,
Marek Marciniak,
Elżbieta Wolna,
Justyna Nakielska,
Jadwiga Gulińska

fot. Janusz Święch

Gotujemy po polsku

Nowa wersja strony internetowej jest dobrą okazją do przypomnienia dorobku ŁUTW. Wśród wielu naszych dokonań znalazła się wielonarodowa książka kucharska, będąca zwieńczeniem projektu „Recipe for active life” (Przepis na aktywne życie), który realizowaliśmy w latach 2013-2015. Na stronie <https://www.3wiek.uni.lodz.pl/> mogą Państwo znaleźć niemiecko- i angielskojęzyczną wersję przepisów kulinarnych, przygotowanych przez uczestników z Portugalii, Polski, Niemiec, Turcji i Chorwacji.

Zainteresowanie kulinariami zrodziło pomysł, aby te przepisy na narodowe smakołyki przetłumaczyć na język polski. Ot, takie dodatkowe ćwiczenie dla słuchaczy lektoratów. Rozdzieliłam więc teksty wśród uczestników lektoratów i w ten sposób w tłumaczeniu wzięły udział: dwie grupy zaawansowane i trzy grupy średniozaawansowane języka angielskiego oraz grupa zaawansowana języka niemieckiego. Wszyscy odpowiedzieli na moją prośbę, za co bardzo, bardzo dziękuję. Dziękuję także **Józefowi Gorzelańczykowi**, który materiał zebrał i przekazał **Wandzie Jankowskiej**, ona z kolei przystosowała wszystko do układu zgodnego z finalnym produktem projektu.

Tak oto zbiorowym wysiłkiem zapewniliśmy Państwu możliwość korzystania z naszej starej/nowej książki kucharskiej. Proszę jej szukać na stronie ŁUTW, wchodząc w zakładkę „Publikacje”, a potem w „Książki kucharskie”.

A zatem: przyjemnej lektury i SMACZNEGO!

Małgorzata Kaźmierska

Czujnie i czule o polszczyźnie

Znowu zapraszamy członków ŁUTW do wzięcia udziału w konkursie językowym. Tym razem będzie to test sprawdzający znajomość poprawnej polszczyzny, badający wrażliwość na piękno języka polskiego. Nosi tytuł „Czujnie i czule o polszczyźnie” i odbędzie się 27 marca (poniedziałek) w auli im. prof. Szuberta, po wykładzie prof. Barbary Bogolebskiej.

Każdego, kto zdecyduje się przystąpić do testu, zachęcamy do przypomnienia sobie zasad poprawnej polszczyzny. I odpowiadamy: pomoże w tym uczestnictwo w zajęciach sekcji językoznawczej.

Koleżanki i koledzy, czekamy na chętnych. Nagrody też czekają!

Danuta Zawilska

Pani rektor UŁ,
prof. dr hab.
Elżbieta Żądzińska
podczas wykładu
inauguracyjnego

fot. Roma Szczocarz

Inauguracja.
Honorowi goście.
Od lewej:
rektor prof. dr hab.
Elżbieta Żądzińska,
wojewoda
Tobiasz Bocheński,
przewodniczący RMŁ
Marcin Gołaszewski,
wiceprezydent
Małgorzata Moskwa.

fot. Roma Szczocarz

Inauguracja.
W czasie
śpiewania hymnu.

fot. Henryk Gralak

Jestem dla wszystkich

Rozmowa z Anną Drzewiecką, przewodnikiem turystycznym, która od niedawna prowadzi nasze sobotnie spacery

Maria Sondej: – Proszę powiedzieć coś o sobie.

Anna Drzewiecka: – Jestem nauczycielką edukacji wczesnoszkolnej. To mój zawód. Przewodnictwo to hobby i zajęcie dodatkowe, ale traktuję je bardzo serio; przewodniczę nawet sekcji turystycznej w Towarzystwie Przyjaciół Łodzi. Jestem łodzianką od wielu pokoleń, tu się urodziłam i tu mieszkam. Sądzę, że to pomaga w oprowadzaniu po Łodzi.

Zaproponowała pani tematyczny, bardzo przemyślany układ spacerów. Dlaczego?

– Wychodzę z założenia, może to wynika z mojej profesji, że gdy coś robimy tematycznie, to łatwiej nam to zrozumieć i zapamiętać, bo wszystko ma ze sobą związek i jedno z drugiego wynika. Nawet nazwa ulicy na ogół nie jest przypadkowa. Na przykład na Starym Polesiu, po którym chodziliśmy „patriotycznym szlakiem”, jest ulica Józefa Hallera – generała broni w czasie I wojny światowej, Stefana Pogonowskiego – dowódcy I batalionu 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, ale są także obiekty dosłownie związane z I i II wojną światową: koszary, siedziba WKU, kasyno wojskowe. O tym łodzianie nie zawsze wiedzą.

Pierwszy pani spacer dla ŁUTW nosił tytuł: „Jak powstała nasza Łódź”.

– W tym roku przypada 600-lecie nadania Łodzi praw miejskich, poza tym mija 200 lat od momentu, gdy nasza główna ulica, Piotrkowska, otrzymała swoją nazwę. Dlatego warto wrócić do początków Łodzi i dlatego prowadzę Państwa w miejsca, które znacie, ale nie wszystko o nich wiecie. To dotyczy także Piotrkowskiej.

A jak to wygląda w przypadku wycieczek z innych miast? Oprowadzanie ich jest łatwiejsze czy trudniejsze?

– Z pozoru łatwiejsze, bo jak mi kiedyś powiedział jeden turysta, „pani może nam wszystko wcisnąć”. To jednak tak nie działa, szanujący się przewodnik niczego nie „wciska”, lecz stara się jak najwięcej opowiedzieć o mieście, jego historii i zabytkach. Mnie jest łatwiej, bo Łódź bardzo wypiękniała i mamy się czym pochwalić.

Czy uczestniczący w spacerach seniorzy sprawiają więcej kłopotów niż turyści w pełni sił? Przeszkadza pani to, że ktoś nie dosłyszeli albo nie nadąża za grupą?

– Mnie to w niczym nie przeszkadza ani nie utrudnia, po prostu muszę te ograniczenia uwzględniać. Jestem dla wszystkich i nie zacznę mówić, dopóki wszyscy nie dojdą do miejsca, w którym się zatrzymaliśmy. Ale zdarza się, że czasami denerwują się ci, co szybciej chodzą i nie chcą czekać na innych.

Co planuje pani dla nas w najbliższej przyszłości?

– Rody fabrykanckie, parki, muzea. Tematów w Łodzi nie braknie na wiele lat.

LEKTORATY JĘZYKÓW OBCYCH

Lp.	Język	Lektor/starosta grupy	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godziny
1.	Angielski	mgr Ewa Grabowska Jerzy Kałużny	LLOYD WOODLEY English Language Centre Centrum Języka Angielskiego Narutowicza 86	poniedziałek sala 9	11.00 – 12.00
2.	Angielski	mgr Lloyd Woodley Maria Srogosz-Maile		poniedziałek sala 1	10.00 - 11.00
3.	Angielski	mgr Lloyd Woodley Jolanta Kowalska		wtorek sala 1	10.00 - 11.00
4.	Angielski	mgr Iwona Igielska Wiesława Kozłowska Monika Kubik		wtorek sala 9	10.30 – 11.30 11.45 – 12.45
5.	Francuski	mgr Katarzyna Agaciak-Kubiak Bożena Kaczmarowicz		środa sala 9	09.45 – 10.45
6.	Angielski	mgr Iwona Igielska Małgorzata Kaźmierska		środa sala 9	11.00 – 12.00
7.	Niemiecki	mgr Jolanta Olasek Hanna Kielek Bożena Świątek Bogusława Kuleszczyk		czwartek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30

Dni i godziny mogą ulec zmianie. O każdej zmianie będzie powiadomiony starosta grupy

PROGRAM WYKŁADÓW

rok akademicki 2022/2023
semestr letni

Aula im. prof. Wacława Szuberta
Uniwersytet Łódzki
ul. Lindleya 3/5

PONIEDZIAŁKI godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
20.02.	Jak bawili się Łódzianie. Rozrywki w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku	mgr Tomasz Helbik
27.02.	Skarby Szlaku Piastowskiego	mgr Ryszard Bonisławski
06.03.	Afryka oczami pracownika UNICEF. Jak skutecznie pomagać	dr Agnieszka Podolecka
13.03.	Rola Rosji w destabilizacji sytuacji politycznej na Bałkanach Zachodnich w XXI wieku	dr hab. Magdalena Rekść
20.03.	Między Łódką a koronami; o herbach Łodzi i Pabianic słów kilka	dr Sebastian Adamkiewicz
27.03.	Perswazja, teksty perswazyjne i środki przekonywania	prof. dr hab. Barbara Bogołębska
17.04.	Jan Kowalewski, kryptolog z Łodzi, który uratował Polskę przed bolszewicką nawałą w 1920 roku	mgr Mariusz Goss
24.04.	Polszczyzna cudzoziemców	dr Grzegorz Rudziński
08.05.	Kompozytorzy przedwojennej Łodzi	mgr Aleksandra Bęben
15.05.	Łódzka tematyka w twórczości Tuwima	dr hab. Tomasz Cieślak
22.05.	Bezpieczeństwo seniorów. Współczesne zagrożenia	komisarz Grzegorz Mikołajczyk
29.05.	Design w Skandynawii, czyli skąd się wzięła Ikea	mgr Agnieszka Wojciechowska-Sej
05.06.	„Łapes capes”, czyli o języku Aleksandra Fredry	dr hab. Danuta Kowalska

ŚRODY godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
22.02.	Majowie i Aztekowie – pozostałości prekolumbijskiej cywilizacji Azteków	dr hab. Marek Barwiński
01.03.	Węgiel kamienny lub węgiel brunatny, dobra alternatywa?	dr hab. Ewa Świerczewska-Gładysz
08.03.	Co pod rzeką piszczy	dr hab. Maciej Ziulkiewicz
15.03.	Pomyślne starzenie się; wyzwania i perspektywy	dr Magdalena Zadworna
22.03.	Problem reparacji polsko-niemieckich w świetle prawa międzynarodowego	dr Mateusz Piątkowski
29.03.	Spotkanie wielkanocne	występ chóru ŁUTW
12.04.	600-lecie Łodzi. Jak zmieniamy nasze miasto (inwestycje, rewitalizacja)	mgr inż. Hanna Zdanowska
19.04.	Łódzianie z wyboru. Kilka wspomnień o solistach scen muzycznych	prof. dr hab. Ziemowit Wojtczak
26.04.	Walne zebranie sprawozdawcze	
10.05.	Polacy – Ukraińcy – Rosjanie. Historyczne drogi i bezdroża	prof. dr hab. Przemysław Waingertner
17.05.	Wyspy Zielonego Przylądka. Zagubione wyspy na Oceanie Atlantyckim	dr Grażyna Kuran
31.05.	Słodkie życie szkodzi zdrowiu	dr nauk med. Katarzyna Fortecka-Piesterzeniewicz
07.06.	Zakończenie roku	

Wykłady ustaliły i do druku podały Irena Kujawska i Danuta Zawilska
e-mail: i.kujawska@onet.eu; dzawilska@toya.net.pl
Tematy wykładów i nazwiska wykładowców mogą ulec zmianie

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp.	Sekcja	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu		
					II 2023	III 2023	V 2023
1	LITERACKA	Wydz. Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.15	20	6, 20	3, 24
2	KULTURY JAPONSKIEJ	Wydział Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.30	27	13, 27	17
3	HISTORYCZNA	Instytut Historii UŁ ul. Kamińskiego 27, sala 103	wtorek	10.00	21	7, 21	4, 18
4	KINEMATOGRAFIA POLSKA	Biblioteka Wojewódzka im. J. Piłsudskiego ul. Gdańska 100/102	wtorek	12.00		7, 21, 28	11, 25
5	SEKCJA EKOLOGICZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska ul. Banacha 12/16, aula A	wtorek	13.00	28	7, 28	4, 18
6	KULTUROZNAWCZA	Biblioteka Wojewódzka im. J. Piłsudskiego ul. Gdańska 100/102	środa	10.45	22	1, 15	19
7	WIEDZY O TEATRZE	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 0.43	środa	15.00		8, 22	12, 26
8	KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA	Fabryka Aktywności Miejskiej ul. Tuwima 10	czwartek	09.30		9, 16, 23	20
9	PSYCHOLOGICZNA	Instytut Psychologii UŁ al. Rodziny Scheiblerów 2	czwartek	10.30	23	2, 9, 16 23, 30	
10	JĘZYKOZNAWSTWA	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 2.04	czwartek	12.15		2, 16, 30	20, 27
11	MUZEALNICTWA	Muzeum Sztuki m ² ul. Ogrodowa 19	czwartek	12.30	23	23	13
12	HISTORII SZTUKI	Uniwersytet Łódzki ul. Lindleya 3, aula de Lazarii	piątek	10.30	24	10, 24	21
13	BIOLOGICZNO-MEDYCZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska ul. Pomorska 141/143; budynek D, aula W13	piątek	13.00		3, 17, 31	14, 28
14	NOWE TECHNOLOGIE	Wydz. Matematyki UŁ ul. Banacha/Matejki, sala 103D	sobota	10.00	25	4, 18	1, 15, 22

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp.	Sekcja	Prowadzący i starosta	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu		
						II 2023	III 2023	IV 2023
15	PLASTYCZNA impasto	mgr Jarosław Żero Joanna Gogolewska	ŁDK ul. Traugutta 18 IV p. sala 413	poniedziałek	11.00-14.00	13, 27	13, 27	17
16	PLASTYCZNA akryl	mgr Anna Kunka Jolanta Piech Jolanta Stryżko		poniedziałek	10.00-13.00 13.00-16.00	6, 20	6, 20	3, 24
17	CHÓR (sceniczna)	mgr Aleksandra Ryko-Sutowicz Janina Kiwańska	Aula W. Szuberta ul. Lindleya 3/5	poniedziałek	10.00-12.00	pierwsze spotkanie 20.02 każdy		
18	WARSZTATY FOTOGRAFICZNE	mgr Grzegorz Nowak Małgorzata Kaźmierska Bogdan Lasota	ul. M. Skłodowskiej- Curie 11	środa	10.00-11.30 12.00-13.30	22	15, 29	12, 26
19	WARSZTATY KOMPUTEROWE	mgr Barbara Gorzelńczyk mgr Jadwiga Kropidłowska	Wydz. Chemii UŁ ul. Tamka 12	wtorek czwartek	10.00-12.00 10.00-12.00	wg zapisów		
20	WARSZTATY LITERACKIE	prof. dr hab. Beata Śniecikowska Marianna Kaczeviak	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 2.45	czwartek	13.30-15.00	23	9, 23	13, 27
21	TURYSTYCZNA	mgr Ryszard Bonisławski Anna Jaskułowska	Miejsce wg planu	sobota	10.30	szczegółowe informacje na str. 31		
22	BRYDŻ	Tomasz Modrzejewski Józef Gorzelńczyk	Dom Literatury ul. Roosevelta 17	środa	10.00-12.00	28	1, 8, 15, 22, 29	12, 19, 26
								10, 17, 24, 31

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA LITERACKA

poniedziałek 14.15

starosta **Maria Malec**

Data	Temat	Wykładowca
20.02.2023	Rodzicielskie objaśnienia i namysły. Fragmenty z cyklu <i>Świat. Poema naiwne</i> Cz. Miłosza	prof. dr hab. Jerzy Wiśniewski
06.03.2023	Pisanie po Noblu (Miłosz, Szymborska, Tokarczuk)	prof. dr hab. Jerzy Wiśniewski
20.03.2023	Poetki Młodej Polski	prof. dr hab. Alicja Mazan-Mazurkiewicz
03.04.2023	Ksiądz Jan Twardowski, czyli „poezja twarzy odkrytej”	prof. dr hab. Alicja Mazan-Mazurkiewicz
24.04.2023	Jarosław Iwaszkiewicz - uważny słuchacz muzyki i natury (o prozie <i>Muzyka gór</i>)	prof. dr hab. Jerzy Wiśniewski
15.05.2023	Imiona w kulturze i literaturze	prof. dr hab. Alicja Mazan-Mazurkiewicz

SEKCJA KULTURY JAPONSKIEJ

poniedziałek 14.30

wykładowca **mgr Masakatsu Yoshida**, starosta **Adam Bloch**

Data	Temat
27.02.2023	Tanbo art - obrazy na polu ryżowym
13.03.2023	Gohan - w kuchni japońskiej
27.03.2023	Hogen - gwary regionalne
17.04.2023	Literatura średniowieczna
08.05.2023	Współczesna kultura Japonii
22.05.2023	Ceremonia herbaty i pożegnanie wolontariuszek

W zajęciach przewidziany jest udział wolontariuszy z Japonii

SEKCJA HISTORYCZNA

wtorek 10.00

starosta **Urszula Portalewska**

Data	Temat	Wykładowca
21.02.2023	Rywalizacja - współpraca - współistnienie... Kościoły i wyznania religijne w Łodzi w XIX i XX wieku	dr Małgorzata Łapa
07.03.2023	Nie tylko filantropia. Kobiety z łódzkich rodzin fabrykanckich w XIX wieku i II Rzeczypospolitej	dr Marcin Szymański
21.03.2023	Riwiera... zdroje... raje dla narciarzy... Jak wypoczywały elity w Polsce międzywojennej	dr Małgorzata Łapa
04.04.2023	Od nacjonalizacji do prywatyzacji - łódzki przemysł i jego wyroby w drugiej połowie XX wieku	dr Marcin Szymański
18.04.2023	Prawdziwi Kolumbowie. Niezwykłe losy pierwowzorów literackich bohaterów	prof. dr hab. Jacek Pietrzak
09.05.2023	Polskie miesiące: Czerwiec 1956, Marzec 1968, Grudzień 1970. Perspektywa porównawcza	prof. dr hab. Krzysztof Lesiakowski
23.05.2023	Polska Gierka (1971-1980) - modernizacja i wielki kryzys	prof. dr hab. Krzysztof Lesiakowski

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA KINEMATOGRAFIA POLSKA

wtorek 12.00

wykladowca *mgr Michał Maj Wieczorek, starosta Maryla Świerkocka*

Sznyt kina lat 60.

Data	Temat
07.03.2023	Lawina konsekwencji jednej złej decyzji, 1960
21.03.2023	Niekolorowy świat nastolatków, 1960
28.03.2023	W cieniu żony, 1960
11.04.2023	Wituś – krakowski artysta, 1961
25.04.2023	Życie to nie bajka, 1962
09.05.2023	Nieskończony warkocz wojny, 1963

SEKCJA EKOLOGICZNA

wtorek 13.00

Plan zajęć przekazała *prof. dr hab. Aneta Sitek,*

starosta *Jacek Bukowski, Aleksandra Czeremuszkin*

Data	Temat	Wykładowca
28.02.2023	Jak zaprosić ptaki i owady do swojego ogrodu?	dr hab. Radosław Włodarczyk
07.03.2023	Sasanka wiosenna - roślina z fascynującą historią	dr hab. Katarzyna Zielińska
28.03.2023	Sztuczna inteligencja w ochronie środowiska	prof. dr hab. Dominik Kopeć
04.04.2023	Różnorodność biologiczna Pacyfiku i cena zielonej energii: o czym powinniśmy pamiętać	prof. dr hab. Magdalena Błazewicz
18.04.2023	Jak opisać warunki życia odpowiednie dla wybranej rośliny, czyli o modelowaniu niszy ekologicznej	dr hab. Katarzyna Zielińska
23.05.2023	Morfologia funkcjonalna ryb, czyli jak znaleźć porządek w świecie zdumiewającej różnorodności	prof. dr hab. Mirosław Przybylski
30.05.2023	Mikrobiologiczni kreatorzy smaku, czyli mikroorganizmy w naszej kuchni	dr Karolina Rudnicka dr Przemysław Płociński
06.06.2023 *	Ślad ekologiczny jako wskaźnik wpływu działalności człowieka na planetę	dr Agnieszka Wolańska-Kamińska dr Natalia Ratajczyk

*Zajęcia warsztatowe odbędą się w sali 106 B (budynek Wydziału, ul. Banacha 1/3)

SEKCJA KULTUROZNAWCZA

środa 10.45

starosta *Barbara Krajewska*

Data	Temat	Wykładowca
22.02.2023	„Hu ha!!! Niechaj Polska zna, jakich synów ma”. Powstanie Styczniowe w zbiorach WBP w Łodzi z uwzględnieniem regionu łódzkiego	mgr Jolanta Dominikowska mgr Aneta Powalska-Pietrzak
01.03.2023	Powstanie wielkich marek kosmetycznych	prof. dr hab. Katarzyna Śmigiero
15.03.2023	Masaż relaksacyjny dla seniorów (literatura tematyczna w zbiorach WBP)	mgr Marta Kudra
19.04.2023	Wprowadzenie do superbohaterskiego komiksu amerykańskiego	mgr Michał Guzek
10.05.2023	Coco Chanel – królowa mody	mgr Elżbieta Domagalska
24.05.2023	Życie i twórczość Alfreda Hitchcocka	prof. dr hab. Katarzyna Śmigiero

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA WIEDZY O TEATRZE

środa 15.00

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Małgorzata Leyko, starosta Sylwia Tarowska

Data	Temat	Wykładowca
08.03.2023	Żyliśmy „w trójkacie”. Ja, malarstwo i teatr - droga twórcza Tadeusza Kantora	dr Justyna Michalik-Tomała
22.03.2023	Happening według Kantora	dr Justyna Michalik-Tomała
12.04.2023	Teatr Pana Watteau. Motywy teatralne w rysunku i malarstwie Antoine’a Watteau	dr Dariusz Leśnikowski
26.04.2023	„Niegrzeczne” teatrzyki i kabarety Montmartre’u	dr Dariusz Leśnikowski
10.05.2023	Dyskretny urok... Catherine Deneuve	dr Sebastian Zacharow
24.05.2023	Louis de Funès: w 40 rocznicę śmierci ikony francuskiej komedii	dr Sebastian Zacharow

SEKCJA KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA

czwartek 09.30

wykładowca dr Tamara Skalska, starosta Maryla Świerkocka

Filmowe szaleństwo

Data	Temat
09.03.2023	Zaburzenia opozycyjno-buntownicze
16.03.2023	Zapomniane ja - zbyt dużo, by pamiętać
23.03.2023	Memento
20.04.2023	Najlepszy i najgorszy człowiek na świecie
18.05.2023	Demencja, deterioracja poznawcza
25.05.2023	Psychoza, zaburzenia urojeniowe

SEKCJA PSYCHOLOGICZNA

czwartek 10.30

wykładowca mgr Magdalena Kobylarczyk-Kaczmarek, starosta Elżbieta Dwornik

Data	Temat
23.02.2023	Różne oblicza osobowości człowieka
02.03.2023	Czy zespół nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD) dotyczy tylko dzieci?
09.03.2023	Miłość niejedno ma imię
16.03.2023	Kryzys wieku średniego – kontrowersje wokół zjawiska
23.03.2023	Synestezja – magia zmysłów czy zaburzenie?
30.03.2023	Toksyczni ludzie – jak sobie z nimi radzić?

SEKCJA JĘZYKOZNAWSTWA

czwartek 12.30

wykładowca dr Izabela Różyczka, starosta Barbara Uptas

Data	Temat
02.03.2023	Historia słowników. Najstarsze polskie słowniki
16.03.2023	Słowniki ogólnie języka polskiego od XVIII w. do dzisiaj
30.03.2023	Słownik a encyklopedia. Budowa hasła słownikowego, rodzaje definicji słownikowych
20.04.2023	Rodzaje współczesnych słowników
27.04.2023	Jak czytać hasła w słownikach poprawnościowych
11.05.2023	Wybrane typy słowników i ich zastosowanie

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA MUZEALNICTWA

czwartek 12.30

Wykładowca: mgr Małgorzata Wiktoro, starosta Roma Szczocarz

Data	Temat
23.02.2023	Jerzy Nowosielski
23.03.2023	Alina Szapocznikow
13.04.2023	Bridget Riley i op-art
18.05.2023	Piet Mondrian i Michel Seuphor

SEKCJA HISTORII SZTUKI

piątek 10.30

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Aneta Pawłowska, starosta Roma Szczocarz

Data	Temat	Wykładowca
24.02.2023	Wydarzenia wojenne w narracji artystów	dr Dominika Łarionow
10.03.2023	Od rzemiosła po architekturę – żeliwo w XIX i początku XX w.	dr Daria Rutkowska-Siuda
24.03.2023	<i>Odys jestem, wracam spod Troi ...</i> - Tadeusz Kantor i jego recepcja <i>Powrotu Odysa według Stanisława Wyspiańskiego</i>	prof. dr hab. Eleonora Jedlińska
21.04.2023	600 lat kultury i sztuki Łodzi - historia miasta opowiadana przez przedmioty	mgr Paulina Długosz
19.05.2023	Główne nurty w sztuce XX i XXI wieku	prof. dr hab. Aneta Pawłowska

SEKCJA BIOLOGICZNO-MEDYCZNA

piątek 13.00

starosta Irena Kasprzak

Data	Temat	Wykładowca
03.03.2023	Oksydanty (wolne rodniki): rola fizjologiczna i potencjał patogenny	prof. dr hab. n.med. Leszek Szmigiero
17.03.2023	Wiek to nie diagnoza – profilaktyka i leczenie zaćmy	Gabriela Zajfert koordynator projektów
31.03.2023	Coś mnie łupie w kręgosłupie – sposoby radzenia sobie z bólem dolnego odcinka kręgosłupa	Katarzyna Darmaszek fizjoterapeuta
14.04.2023	Dolce vita; czy z cukrzycą mamy słodkie życie? O cukrzycy słów kilka	dr hab. n.med. Dorota Kryńska
28.04.2023	Czy życie bez cukru może mieć smak? Co zrobić, żeby żyć długo i przyjemnie?	dr hab. n.med. Dorota Kryńska
12.05.2023	Zagrożenia dla zdrowia człowieka ukryte w słodczykach, przekąskach i napojach	dr hab. n.med. Anna Głowacka

SEKCJA NOWE TECHNOLOGIE

sobota 10.00

wykładowca mgr Dawid Grzelak, starosta Józef Gorzelańczyk

Data	Temat
25.02.2023	Zakupy na stronach zagranicznych (alliepress, ebay, winiety)
04.03.2023	Smartwatch - możliwości i funkcje zegarków
18.03.2023	Czułość w internecie. Rzeczywistość wirtualna, zagrożenie realne
01.04.2023	Kopia zapasowa kontaktów i zdjęć w chmurze Google
15.04.2023	Tworzymy dokumenty i prezentacje, Microsoft kontra darmowe alternatywy (Libre, OpenOffice)
22.04.2023	Smart TV - poznajmy nowe możliwości
13.05.2023	Jak poprawić internet w domu

Zajęcia sportowe będą prowadzone od dnia 20 lutego 2023 r

Rodzaj zajęć	Prowadzący	Termin zajęć	Godz. zajęć
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Tamka 12 (<i>Wydział Chemii</i>)			
Tenis stołowy	mgr Jarosław Adamczyk	wtorek środa	11.00 – 12.00 10.35 - 11.35
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Styrska 20 (<i>Centrum Sportu UŁ</i>)			
Fitness prozdrowotny 50+ (sala muzyczno-ruchowa)	mgr Urszula Lis	środa	11.15 – 12.00 12.00 – 12.45
Gimnastyka (sala muzyczno-ruchowa)	mgr Teresa Węglarska	czwartek	13.30 – 14.15 14.30 – 14.15 15.30 – 16.15
Gimnastyka (sala gimnastyki zdrowotnej)	mgr Krzysztof Mielczarek	piątek	12.30 – 13.15 13.30 – 14.15
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, XIV DS, ul. Matejki 21			
Gimnastyka	mgr Dorota Karło	wtorek	11.30 – 12.15 12.30 – 13.15 13.30 – 14.15 14.30 – 15.15
Terapia tańcem	mgr Ewa Izydorczyk	środa	10.00 - 10.45 10.50 – 11.35
Czi Kung Ćwicz. relaksacyjne joga jin Terapia dźwiękiem	dr Mateusz Wiszniewski	środa	12.00 – 13.00 13.00 – 14.00 14.00 – 15.00
Gimnastyka	mgr Dorota Karło	czwartek	14.05 – 14.50 15.05 – 15.50 16.00 – 16.45

Zajęcia
sekcji komputerowej.
Szkolenie
z obsługi smartfonów

fot. Iwona Banacka

Zajęcia
z gimnastyki leczniczej
Czi Kung

fot. Mateusz Wiszniewski

Uczestnicy
sekcji kultury japońskiej

fot. Masakatsu Yoshida

Serdecznie witam Koleżanki i Kolegów!

Jak zawsze zachęcam do uczestniczenia w naszych wycieczkach turystyczno-krajoznawczych. Jestem pewna, że ten sezon będzie bardziej udany niż poprzedni, gdy pojechalśmy tylko na dwie wycieczki, i to jednodniowe.

Teraz proponuję dwa kilkudniowe wyjazdy w te regiony Polski, których razem jeszcze nie odwiedzaliśmy oraz dwa lub trzy wyjazdy jednodniowe, w czasie których będziemy zwiedzać nasze województwo. Częściowo wracam do programów wycieczek, na które nie udało się nam wyjechać w roku 2020 z powodu pandemii, bo wydają mi się ciekawe i atrakcyjne. **Zapisy na wycieczki rozpoczniemy na początku marca.** Oto propozycje na bieżący semestr:

Wycieczki kilkudniowe

Najciekawsze zabytki Ziemi Warmińskiej i Mazurskiej: zamki krzyżackie i jeziora.

Nidzica, Lidzbark Warmiński, Reszel, Święta Lipka, Kętrzyn, Giżycko, Mikołajki, Ryn, Ruciane Nida, Mrągowo, Olsztyn, Szczytno.

Ważna informacja: w 2020 roku przewidywany koszt tej wycieczki wynosił 550 zł. Sądzę, że teraz będzie ona droższa o 150 zł.

Termin: 22-25 maja.

Poznaj miasta wschodnio-południowej Polski, ich historię, architekturę i wielokulturowość.

Janowiec, Kazimierz Dolny, Nałęczów, Lublin, Chełm, Zamość, Szczepleszyn, Zwierzyniec. Przewidywany koszt to około 800 zł.

Termin: 5-8 września.

Wycieczki jednodniowe

Skierniewice, Lipce Reymontowskie. Termin: kwiecień.

Kłodawa (kopalnia soli), Oporów. Termin: maj.

Bardzo proszę o zapoznanie się z „Zasadami organizacji wycieczek przez sekcję turystyczną” oraz ogólnymi informacjami, dotyczącymi tej kwestii, które są zamieszczone na naszej stronie internetowej <https://www.3wiek.uni.lodz.pl/>. Po jej otwarciu trzeba wejść najpierw w zakładkę „zajęcia”, następnie „sekcja turystyczna”. Ale są jeszcze inne sprawy, które wymagają dodatkowego omówienia.

Przestrzeganie bezpieczeństwa. Mimo że zawsze na początku wycieczki informuję o obowiązku zapinania pasów i proszę o niewstawanie z miejsc w czasie jazdy autokaru, nie zawsze znajduje to zrozumienie wśród uczestników, co powoduje niepotrzebne nieporozumienia i nawet może skończyć się poważnym urazem. Nie ryzykujemy zdrowiem, oszczędźmy sobie kłopotów.

Konieczność ścisłego wykonywania poleceń organizacyjnych. W wielu obiektach obowiązują limity osób, które mogą jednorazowo rozpocząć zwiedzanie i ja muszę w takich sytuacjach podzielić uczestników wycieczki na dwie grupy. Zbyt często się zdarza, że Państwo nie honorujecie tego podziału, co wprowadza niepotrzebny bałagan. Proszę, bardzo proszę o większą dyscyplinę!

Rosnące ceny wycieczek. Aby uciąć wszelkie spekulacje na ten temat, zachęcam do czytania ogłoszeń, od kilku lat zamieszczanych przeze mnie na tablicy w holu auli im. Szuberta. Są w nich upublicznione kosztorysy każdej wycieczki, jeszcze przed rozpoczęciem zapisów.

Co jeszcze? Zachęcam do zaglądania na naszą stronę internetową (zakładka „sekcja turystyczna”), by znaleźć tam nie tylko informacje o planowanych wycieczkach i sobotnich spacerach, ale także relacje uczestników naszych wycieczek oraz zdjęcia. Przypominam o możliwości elektronicznego zapisywania się na wycieczki. Mój adres mejlowy jest na dole tego tekstu.

Życzę, jak zawsze, trafnego wyboru wycieczki oraz słonecznej pogody.

starościna Anna Jaskułowska

tel. 506 43 62 97; e-mail: annajaskulowska@poczta.onet.pl

Sobotnie spacery

Trasy opracowała przewodnik, pani Anna Drzewiecka i ona będzie prowadzić spacery.

Jak Izrael Poznański stał się wielkim fabrykantem

04.03.2023 Zbiórka w parku Staromiejskim, przy pomniku Dekalogu. Trasa spaceru: Stare Miasto, Manufaktura, ul. Ogrodowa, zwiedzanie Muzeum Miasta Łodzi (bilet wstępu 14+1 zł).

Piotrkowska raz jeszcze

25.03.2023 Zbiórka na ul. Piotrkowskiej, przed wejściem do Grand Hotelu. Trasa spaceru: ul. Piotrkowska w kierunku południowym, od ul. Traugutta do al. Piłsudskiego (podwórka, kamienice, ważne miejsca dotyczące ludzi związanych z Łodzią).

Międzynarodowy Dzień Ziemi w parku im. księcia Józefa Poniatowskiego

22.04.2023 Zbiórka na ul. Łąkowej 29, przed dawną Wytwórnią Filmów Fabularnych. Trasa spaceru: WFF, hotel Hilton, spacer parkiem z uwzględnieniem cmentarzy, kortów i innych obiektów.

Od Traugotta (sic!) do Jerzego – historia rodu Grohmanów

29.04.2023. Zbiórka na skrzyżowaniu ulic: Kilińskiego i Tymienieckiego, przy parku im. Jana Kilińskiego. Trasa spaceru: park im. J. Kilińskiego, domy i fabryki Grohmanów (ulice: Tylne, Przędzalniana, Tymienieckiego).

Perelki katolickiej części cmentarza Starego

06.05.2023 Zbiórka przy wejściu na katolicką część cmentarza Starego. Trasa spaceru: ciekawe artystycznie i historycznie nagrobki ludzi związanych z Łodzią.

Wspomnienie łódzkich ewangelików i prawosławnych na cmentarzu Starym

20.05.2023 Zbiórka przy wejściu na prawosławną część Cmentarza Starego. Trasa spaceru: nagrobki ludzi związanych z historią przemysłowej Łodzi (fabrykanci, inwestorzy, żołnierze i inni).

Przypominamy: w letnim semestrze spacery zaczynają się o godz. 10.30.

W razie deszczu spacer zostanie odwołany.

Dworek „Milusin” i czołg „Rudy”

Na jednodniową wycieczkę do Sulejówka pojechaliśmy 19 października 2022 roku, by zwiedzić Muzeum Józefa Piłsudskiego. Jest ono kontynuatorem Muzeum Józefa Piłsudskiego w Warszawie, które do 1939 roku istniało w Belwederze.

Muzeum w Sulejówku składa się z części historycznej oraz budynku muzealno-edukacyjnego. Część historyczna to dworek „Milusin” – dom rodziny Piłsudskich, zakupiony dla Marszałka ze składek polskich żołnierzy. Część domu mieszkalnego jest dostępna dla zwiedzających. Składają się na nią: gabinet, salon, jadalnia i sypialnia. Niestety, większość wyposażenia gabinetu nie jest oryginalna, gdyż znajdujące się tam kiedyś przedmioty zostały zniszczone lub rozgrabione.

W 2016 roku rozpoczęto budowę kompleksu muzealno-edukacyjnego, łączącego w sobie funkcje wystawiennicze, edukacyjne i animacyjne. Budowę zakończono po czterech latach, w roku 2020. Centrum edukacyjne muzeum to na wskroś nowoczesny obiekt, w którym zgromadzono pamiątki po Marszałku i inne rekwizyty z epoki. Uzupełniono je komputerową animacją, co ułatwia zapoznanie się z działalnością Józefa Piłsudskiego w okresie I wojny światowej, jego walką z zaborcami oraz polityczną aktywnością – w porozumieniu i w sojuszu z Narodową Demokracją i Romanem Dmowskim. Zaowocowało to odzyskaniem niepodległości przez Polskę po 123 latach zaborów.

Kolejnym etapem naszej wycieczki było Muzeum Motoryzacji i Techniki w Otrębusach. To placówka prywatna, która powstała w 1995 roku, ale eksponaty były zbierane i remontowane już w latach 80. ubiegłego wieku.

W muzeum znajduje się około 300 zabytkowych pojazdów; najstarsze pochodzą z początku XX wieku. Są tu mercedesy, chevrolety, adlery, ford, bentleye, fiaty, cadillaki i wiele innych. Jest też czołg T-34 (pamiątkowy „Rudy” z serialu „Czterej pancerni i pies”), niemiecki wóz pancerny z II wojny światowej oraz fragment samolotu, amerykańskiej superfortecy B-25.

Wszystkie zabytkowe pojazdy są sprawne technicznie. Są dopuszczone do ruchu i wypożyczane na szczególne okazje, przede wszystkim do realizacji filmów.

Na koniec warto dodać, że wiele z tych pojazdów widzieliśmy po raz pierwszy w życiu, a całość ekspozycji robi ogromne wrażenie.

Henryk Gralak

Uczestnicy wycieczki
przed dworkiem
Marszałka Józefa Piłsudskiego
w Sulejówku

fot. Henryk Gralak

Danuta Jesiołowska (1942-2021)

Tak nagle odeszła.

Od ponad dwudziestu lat była słuchaczką ŁUTW. Zapisaliśmy się niemal jednocześnie, i to było najlepsze, co mogliśmy zrobić. Byłyśmy młodsze, zdrowsze i pełne zapału, więc biegałyśmy z sekcji na sekcję.

Dość szybko stworzyła się w ramach naszego utw towarzyska paczka. Przez wiele lat spotykaliśmy się w Klubie koleżeńskim, działającym w Forum (teraz Dom Literatury), bywaliśmy u siebie na imieninach i urodzinach – a wtedy Danusia ze swoim pięknym altem była podporą towarzyskich śpiewów. Nic dziwnego, że zainteresowała się chórem i przez wiele lat należała do zespołu. Zrezygnowała dopiero wtedy, gdy z powodu kłopotów ze zdrowiem miała trudności z dotarciem na nowe miejsce prób. Wówczas przestała także udzielać się towarzysko.

Była osobą zawsze uśmiechniętą, zawsze pogodną, zawsze życzliwą i bardzo koleżeńską, pomocną w różnych trudnych sytuacjach.

Zmarła na COVID-19.

Brak nam Ciebie bardzo, Danusiu.

Koleżanki

Anna Chrześcijanek

Jolanta Piech, Akwarela

Małgorzata Hoffer, Rysunek ołówkiem

Ireneusz Sosnowski

Ewa Maria Michalska

Mariola Gosławska, Suchy pastel

Elżbieta Wolna

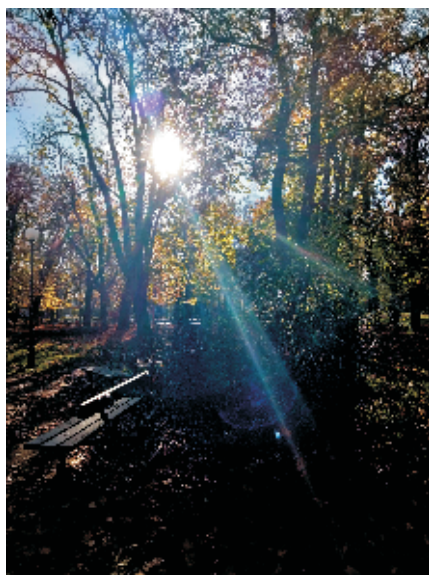
Marek Marciniak

Barbara Kubisiak

Bożena Jeziorska

Bogdan Lasota

Wojciech Lewandowski

Bogumiła Burda, Perspektywa

Krystyna Szeffer-Pliś

Najpowszedniejsze zdarzenia. Najprostsze rzeczy. Najzwyklejsze przedmioty. Nic wielkiego, ale... Gdyby tak przyjrzeć się im dokładnie, zapomnieć na chwilę, do czego służą, nie myśleć, z jaką niecierpiącą zwłoki pracą się wiążą? Gdyby na nowo dotknąć, powąchać, posmakować?

Uczestnicy warsztatów literackich proponują artystycznie przetworzone spotkania z codziennością. Można by tu długo mówić o modernistycznej epifanii: uchwyconej w transformowanym języku niezwykłości zwykłości. Ale można też, po prostu, zaprosić do uczestnictwa w literackim smakowaniu świata.

A zatem – prezentujemy Państwu zbiorek sensualnych migawek z powszedniości. Mamy nadzieję, że ubarwią także Państwa codzienność.

Beata Śniecikowska

Zieloność *Krystyna Polańska*

Mąż zagląda do lodówki i mówi: „Mamy za mało jajek”. Znamy się jak tyse konie, więc rozumiem, że to przymówka o szarlotkę.

Tupam na balkon po jabłka. Na zewnątrz lekki, rzeński mróz, a niebo przywalone chmurami.

Odrzucam koc, odrzucam obrus.

I są. Cała gromada zimnych, zieloniutkich koszteli. Zimne, ale nie przemarznięte. To spady, dlatego oblepione suchymi liśćmi, trawami i ziemią. Nawet takie utytłane koszele nie gniją. To szlachetność, odporność dawnej rasy jabłkowej.

Zerkają zielono, pachną zielono, farbują mroźne powietrze na zielono. Wybieram te najszybciej kroczące ku seledynowi. Troszeczkę żółciejące z czerwonymi kropeczkami są najsmaczniejsze. Ślinka mi cieknie do ich cudownego, starodawnego smaku. Dotykam dłońmi zimnych kulek, palce przebiegają w całej gamie zieloności, seledynów, beżów. Mam pełny koszyczek.

Przykrywam jabłka kocem, otulam obrusem, sprawdzam, czy im nie wieje.

Do zobaczenia, do następnej szarlotki!

Czajnik *Eugeniusz Dolat*

Jakby na świętyni czaszy
dyszę z duszą dekarz naszył,
a sferyczną formę zwieńczył
wypłowiwał łukiem tęczy.
Gdy noc kończy wachłę w ciszy,
z świstem czmycha dusza z dyszy.
Świtem wskrzesza w jadłodajni
dzień zwyczajny czujny czajnik.

Pastuch *Krzysztof Kozłowski*

Świszcząc batem przekrzykiwał się z burzą
Co lot jaskółki zawiesza pod chmurą
A gdy fujarkę przykładał do ust
By dać nauczkę ciszy
Zasłuchane było
Przyciskało do ziemi mleczne wymiona
Wystając ponad dmuchawce
Jak brązowe wyspy najeżone rogami

Ruchomy obraz *Elżbieta Hanna Bukowska*

Schodziliśmy z mostku nad rzeką, która czasem wysycha. Gdy się zbliżali, zatrzymaliśmy się z boku, ustępując im drogi. Koń szedł majestatycznie, stąpał z gracją. Minęli nas.

– Piękny koń – powiedziałam

– To klacz – krótko stwierdził jeździec, odwracając głowę.

Jego twarz była pełna uśmiechu. W oczach i w wyrazie twarzy zobaczyłam miłość. Spojrzeliśmy na piękny zad, na maść z hreczką.

– Piękna – wyszeptalam, a serce mi struchlało z zachwytu. Minęli nas, a my patrzyliśmy i patrzyliśmy, jak się oddalają: jeździec, koń i miłość.

Bał o poranku *Elżbieta Skalbania*

Lato było upalne, noce parne, duszne i bezsenne. Poranek dopiero otwierał oczy, szarość rozświetlona przedświtem walczyła z upartą nocą.

Przeciągnęłam się leniwie, wstałam niespiesznie i szeroko otworzyłam duże okno. Usłyszałam muzykę – to był śpiew ptaków, ale jakiś inny, bardziej podobny do koncertu niż do zwyczajnego świegotania. Ptaki kwiliły, kłaskały, turkotały, turlikały, cykały, gruchały, stukały, świsnęły. Słyszać było nawet akompaniament: uderzenia ptasich skrzydeł.

Zamarłam, stałam bez ruchu i patrzyłam. Na tafli stawu, tuż pod oknem, odbywał się bał. Bał o poranku. Na powierzchni czarno-zielonej wody kłębiła się mgła. Ruchome słupy przezroczystego tiulu rosły do wysokości drzew i malały, niknęły w wodzie. Znów się pojawiały. Mgły tańczyły, wyginały się, kołysały, wirowały – taniec w rytm ptasiej orkiestry.

Bał białych błysków, płam światła, złocistości. Z każdą chwilą coraz więcej kolorów. I coraz więcej kształtów. Migotały czerwone usta, fioletowe rozwiane włosy, liliowe ramiona. Tu i ówdzie można było zobaczyć złocistą nogę uniesioną w szpagacie, zielone biodro rozkołysane muzycznym rytmem, miedziane ramię namiętnie obejmujące kibić z mgły i kropelki wody. Szaleństwo bieli, brązu, oranżu, czerni, szmaragdu, malachitu, zieleni. Lśnienie jak w blasku witraży. Celebrowanie natury.

Nagle promienie słońca przedarły się przez kotary z liści i zaróżowiły niebo. Jak reflektory oświetliły powierzchnię stawu. Ptaki umilkły. W ciągu kilku sekund barwny tłum zmienił się w zwyczajną białą-szarą mgłę, która powoli zatopila się w wodzie. Bał się skończył. Słońce jak zazdrosna wróżka rozgoniło tańczących.

Ptaki śpiewały jak zwykle. Owionął mnie zapach wody, bagna, wilgoci, słońca. Poczułam rześkie tchnienie wiatru. Byłam dziwnie szczęśliwa i wzruszona. Magia przestała działać, a ja dalej tkwiłam w kole tańczącej mgły. Bose stopy miałam lodowate – jak długo trwał ten spektakl?

Rano przy śniadaniu zięć stwierdził: „Dziś w nocy ptaki tak hałasowały, że obudziły psa”.

Nic nie powiedziałam.

Zima *Marianna Kaczewiak*

Zima z ciemnych worków wysypała biały puch.
Przydusiła poduchami świerki, sosny, tuje, jodły.
A w sypialniach na poddaszu
niczym w igloo – mrok.

Jak nie ściśnie tęgi mróz,
jak nie śwśnie zawierucha,
z lewa, z prawa, w górę, w dół!

Już zza lasu wyszło słońce,
wyrzeźbiło śnieg na szybach w ażurowe wzory.
Niedźwiedz wspinają się pod górę,
tu zwisają winogrona,
tam girlandy kwiatów.
Perły – diamenty – barwy tęczy.

******* *Katarzyna Gołębiowska*

Szary dzień,
wyglądam przez okno.
Drzewa odarte
ze swych pięknych szat
stoją zawstydzone.
Przy nich pysznią się
te lepsze,
zimowo ważniejsze.
Po szybie
płyną krople deszczu,
łączą się w strużki
i szybko mkną w dół.
W tej szarości
po cichu
umierają na parapecie.
Jestem tym szarym dniem,
kroplami łez,
które znikają,
niczego nie zmieniając.

ŁUTW odznaczony jest Odznaką „Za Zasługi dla Miasta Łodzi”

Nie ma na starość lepszego leku
niż Uniwersytet Trzeciego Wieku

Helena Fryś

老後の良薬は無し
第三世代大学に勝る

There is no better medicine for old age
than the University of the Third Age

On ne peut pas à la vieillesse mieux remédier
que l'Université du Troisième Age fréquenter.

Es gibt keine bessere Arznei im späten Alter
als die Universität des dritten Lebensalters

Ne ekzistas pli bona medikamento
kontraŭ maljunaĝo kiel Uneversitato de Tria Aĝo

No hay mejor medicamento contra la edad
que la Universidad de la Tercera Edad

Лучшего лекарства от старости нет
чем Третьего Возраста Университет

Non è mai troppo tardi per recuperare ciò che hai perduto
Vieni all'Università della Terza Età
a saprai quello che non hai mai saputo

Wydawca: Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz
ul. Rewolucji 1905 r. nr 66, 90-222 Łódź, tel. 42 632 11 93
www.3wiek.uni.lodz.pl, e-mail: lutw@uni.lodz.pl

Pomysłodawca Biuletynu – Henryk Walkowski
Projekt logo ŁUTW – Maria Kulikiewicz
Projekt okładki – Zofia Łobacz

Zespół redakcyjny: **Maria Sondej**,
Alicja Korytkowska, Aleksandra Wiktorowska, Danuta Zawilska,

Do użytku wewnętrznego. Nakład 800 egz.